

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

3. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM

ELŐFIZETESI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE: 10 PENGŐ
M. K. POSTAI CSEKKSZÁMLA: 19108

ZSIDÓ LAP

1941 M Á J U S 8

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
VII., NAGYATÁDI SZABÓ-UTCA 39.
TELEFONOK: 221-640 222-475.

MÁJUS

A természet várat magára ebben az esztendőben, a gyümölcsfákat fehér virágkorona borítja a kertekben, de a gazdák még rettegnek a fagyvesztélytől és a szobában jól esik a kandalló melege mellett meghuzódni. A természetnek rendkívüli zordsága, a májusi fagy ebben az évben még jobban megboroztatja lelkünket, mert az idén még erősebb reménykedéssel és óhajtással várjuk a tavaszt, sóvárogjuk a napot, az éltető meleget, a természet üdítő színpompáját és a reménység virágjakadását. A lelkünket is megszeretnők erősíteni a tavasz napfényétől, mely a gyűlölködés kergét is megoldja a lelkekben. Sóvárogjuk a lelkek tavaszát, amely felfakasztja a testvéri megértést s amelynek melegétől kitárlanak s egymáshoz érnek a testvéri kezek...

A magyar zsidóság belső frontján a májusi fagy nem késelteti a tavaszt. Ilyenkor az ország minden részéről utra kelnek a zsidó felekezeti munka lelkes apostolai, hogy országos kongresszusukon tárgyalják meg egész évi végzett munkájukat és a jövő feladatait. Május hónapja elhozza Budapestre a zsidó asszonyokat, a szociális és jótékonyági munkának papnőit és elhozza a rabbikat, a vallás-erkölcsnek, a vallási igazságnak papjait. A felekezeti tanácskozó termek ilyenkor a magyar zsidó élet parlamentjeivé alakulnak át, itt kerülnek szőnyegre a zsidó élet nagy belső problémái. A zsidó kötelességeltétést nem tudta hátráltatni az időjárás s ezen a héten szőnyegre kerültek a mai megnehezült időkben erősen felfokozott, új szint és új értelmet nyert zsidó feladatok. Ezek a kongresszusok az idén nem egyszerű összejövetelek, nem hivatási és nem egyesületi beszámolók, hanem ebben az évben azzal az érzéssel kellett ezekre az összejövetelekre tekintenünk, hogy itt esik szó mindarról, ami a mi lelkeinkben kérdések, gondok, töprengések, reménykedések formájában izzik és kavarg. Magunkról, asszonyainkról és gyermekeinkről, jövőnkéről esett szó ezeken a megbeszéléseken és a hideg májusi napfény tavaszi tündöklést nyert a szeretetnek, az önfeláldozásnak, a hivatástudatnak attól a melegtől, mely a zsidó asszonyok és a zsidó papok tanácskozásaiból biztatón és vigasztalón felénk árad.

Választás előtt

A Hitközségi Párt a következő körlevelet küldte szét tagjainak!

Kedves Hittestvéreink!

Vasárnap reggel választ a Pesti Hitközség. Azt üzenjük Neked most, ezekben a döntő napokban:

várunk Téged és számítunk Rád!

Azzal, hogy leadod a szavazatodat pártunk programjára és listájára, azzal, hogy teljesíted ezt a kötelességedet felekezeteddel szemben,

cselekedetet viszel véghez a zsidóság érdekében.

A mi Hitközségünk alapépitménye a mi hittestvéreink bizalma és minden leadott szavazat egy-egy téglá, mellyel tovább építhetjük a Pesti Hitközséget és a magyar zsidó jövőt.

Az építésnek ezt a tervszerű munkáját csak egy kisdéd ellenzéki csoport igyekszik megzavarni. Hónapok óta folyik ez a tudatos békezarás. És most sem szűnik meg, bár a mozgalom vezetői meggyőződhetnek róla, hogy semmi kapcsolatuk a zsidó tömegekkel nincsen, semmi viszhangjuk a zsidó társadalomban nem akad, csak a jobboldali sajtó lelkes üdvözlése volt az egyetlen eredménye munkásságuknak, mellyel megpróbálták pártokra tépni a pesti zsidóságot. Most a végső percben, mikor bibliai megterést kellett volna mutatniok, a választások küszöbén megint körlevéllel fordul Hozzátok, Hittestvéreink, ez az ellenzéki csoport és ebben az új körlevélben megint csak ragaszkodik tévedéseihöz és

folytatja tovább a gyűlöletkeltést, az alaptalan támadást. Ami jó, viseljék a felelősséget a zsidóság megbontásáért, de

mi is megszólalunk az utolsó szó jogán ez újabb méltatlan ellenzéki támadással szemben.

Ehhez az utolsó szóhoz nekünk van jogunk, mert mi dolgoztunk és építettünk, míg ők csak gyűlölködtek és vádaskodtak. Utolsó köriratukban egyetlen új megállapítás nincs. Megint megismételve a régi frázisok, az alaptalan vádak, melyeket izekre szedtünk szét és cáfoltunk meg minden betűjünkben.

A rágalom, ha meg is ismétlődik, csak rágalom marad és sohasem lesz valóság. Megint kiderül, hogy

ennek az ellenzéki csoportnak programja nincs, pozitív munkára ez nem képes és nem alkalmas, még jelöltjeik sínesenek, azokat is a mi listánkról veszik kölesön és megfenyegetik őket arra az esetre, ha nem fogadják el az ellenzéki jelöltséget. Üres frázisok és elorzott jelöltek: ez jellemzi az ellenzéki akciót.

Most levetik a névtelenség álarcát is és néhány eláírással névszerint is szerepelnek utolsó körlevelükön. Minden személyeskedő szándék nélkül állapítsuk meg: az aláírók jórészt onnan ismerjük, hogy ők az állanló békebontók a pesti zsidóságban. Ők azok, akik eddig a Hitközségben és a Chevrában szították a békétlenséget. Ők azok, akik minden egyes választásnál évek óta törpe kisebbségben maradnak, mert a választóközönség nem akar róluk és módszereikről tudni. Ők

Ezek a kongresszusok, a zsidó kérdésnek és a zsidó életnek ezek a megvitatásai ma azzal az érzéssel töltöttek el bennünket, hogy a magyar zsidóság nem vesztette el a maga egyenes útját a mai bizonytalan és válságos időkben sem. A zsidó szeretet, a zsidó vallás-erkölcs hivatott képviselői csak azt a tanulságot vonták le a megnehezült időkből, hogy fokozottabban kell megerősíteni a magyar zsidóság belső frontját és a magunk körében fokozottabban kell kiépíteni a jelennek és a jövőnek a bástyafokait.

A lelkekre, a hitre, a bizalomra, a zsi-

dóság örök hivatásában való reménykedésre nem szabad ráengedni a májusi fagy hideg lehelletét. A zsidó szívekben, a zsidó lelkekben, a zsidó hivatás szószékein, irodáiban, örtornyaiban, vártaín tavaszi életnek, zsendülésnek, reménykedésnek kell kivirágoznia. És ha zord a természet, egyetlen az élet, ha jégpáncélok mögé bujik meg a megértés, a zsidóságnak vallásában, multjában, családjában meg kell találnia a napfényt, a tavaszt, mely után bizni kell a természet örök törvényének: a fagyot követő olvadásnak és éltető nyárnak elkövetkezésében...

azok, akik vagy kibuktak tisztségeikből a bizalom hiánya miatt, vagy megbuktak a nagyközönség előtt, mely nem akart utánuk indulni. És ők azok, akikről *Ezekiel próféta 18. fejezetének 30. verse* mondja:

„Térjetelek meg végre bűneitekből és tévedéseitekből, hogy ne legyen bűnöd a botlás.”

Es ha ők nem is fogadták meg a próféta intelmét: a pesti zsidóság megfogadta azt és megfogadja velük szemben, hogy: most sem fog velük haladni, most is megtagadja őket!

A Te kötelességed kedves Hittestvéreink velünk szemben az: add le reánk szavazatodat!

Ne törődj tehát azzal, hogy van-e ellenzék vagy nincs, hogy milyen a számarány a pártok között, egyet végy tudomásul:

a szavazatodra szükség van!

Mert azzal, hogy leszavazol, nemcsak pártunk programját segíted diadalra, hanem elbuktatod az ádáz békebonfást és demonstrálsz amellett is, hogy

a valláshoz való rendíthetetlen hűség győzött a pesti hitközségben!

Mert a Te szavazatod jelenti a hite-

Kramer Miksa

Dr. Boda Ernő

Stern Samu

a pesti chevre kadisa elnöke a pesti izr. hitközség elnökh., a pesti izr. hitközség elnöke a Hitközségi Párt elnöke

Dr. Bródy Ernő

sióagárdi Zöld Márton

Dr. Fábrián Béla

országgyűlési képviselő

ny. m. kir. honvédtábornok

a pesti izr. hitközség Hadviselték Bizottságának elnöke

Dr. Spitzer József

Vajda Sándor

Elek Artur

a Csáky-utcai templomk. eh. az Aréna-uti templomk. e. a Bethlen-téri templomk. e.

Vitéz Aladár

Vas Lajos

Mezőfi Vilmos

a Nagybányai templomk. e. a Páva-utcai templomk. e. a Bosnyák-téri templomk. e.

Dr. Blauner Mór

Büchler Izsó

Dr. Dési Géza

Nagy Andor

a Belső Szent-Istvánvárosi Vallásgondozó Bizottság vezetői

Dr. Pető Ernő

Dr. Rosenak Miksa

Dr. Schäfer Zsigmond

a Belső Terézvárosi Vallásgondozó Bizottság vezetői

Dr. Simonyi Simon

Molnár Gyula

a Belvárosi Vallásgondozó Bizottság vezetője

a Belső Erzsébetv. Vallásgondozó Bizottság vezetője

Dr. Osztern Lipót

Komoly Ottó

Dr. Kahan Nison

Magyar Cionista Szöv. e.

Nagy Andor felhívása

Nagy Andor előjáró, aki mindig élénk részt vett a Pesti Izr. Hitközség képviselő-testületi választásain, már hetek óta betegen fekszik a Zsidó-kórház szanatóriumi osztályán, de onnan is élénk figyelemmel kíséri a mostani választási mozgalmat. Erre való tekintettel felkérte lapunkat, hogy a következő felhívását tegyük közzé:

PESTI IZRAELITA HITTESTVÉREIM!

Hozzatok szöveget!

Ti építettétek a pesti templomokat, ezekből száll a zsoltosma az ég felé! A ti áldozatkészségetek emelte az iskolákat, hogy az ifjúságot istenfélővé neveljék, nagyszerű kórházunkat, ahol a betegek és szenvedők enyhülést és gyógyulást találnak. Az árva, az elhagyott gyermekeknek ti alapítottatok menhelyeket. A zsidók inségbe jutott ezreit és azok családjait ti öleltétek magatokhoz, megmentettétek a kétségbeeséstől. Ezeket mentettétek meg a népkülöztetéstől és gondoskodtatok hozzátartozóikról. Amíg zsi-

dagys ellen való tiltakozást, a zsidó vallásos hagyományokhoz való ragaszkodást, a zsidó kultúrát megerősítést, jelent több zsidó templomot és több zsidó iskolát. Ha mindezt akarod — és tudjuk Rólad, hogy akarod, — akkor

jelenj meg a választóhelyiségben vasárnap és add le szavazatodat a Hitközségi Párt listájára!

A történelmi zsidóság legszomorúbb napjait éljük: elkövetkeztek a Szefta gyászhetei. Számláljuk az Ömért és emlékezés mindeunap újabb tragédiákat idéz elénk a múltból és a jelenből. Magyar zsidó testvérünk, a zsidóság balsorsát nem tudtuk elhárítani, de enyhíteni tudjuk a szenvedéseket akkor, ha összefogunk.

Felszólítunk Téged, segíts a magyar zsidóság szent összefogásában,

hogy szembenézhessünk a szenvedések megpróbáltatásaival.

Nyujtsd felénk kezed! Így indulunk hitközségünk új korszaka felé a Mindenható dicsőségére, a magyar zsidóság feláldozása jegyében. Így legyen!

Budapest, 1941. május 8.

Hittestvéri üdvözléssel

a Hitközségi Párt nevében:

Vészi Józsefné ünneplése

A MINOSz ez évi asszonyparlamentjének megkapó és kedves nyitánya volt kedden délután az az ünnepség, amelynek központjában Vészi Józsefné állt abból az alkalomból, hogy most töltötte be életének hetvenötödik évét. Vészi Józsefné a magyar zsidóság volt kiváló szellemi vezetőjének, Vészi Józsefnek méltó hitvese. Míg férje a politikai arénán és az öltömbetűk felelősségteljes birodalmában harcolt a magyarság és a magyar zsidóság igazáért, addig hitvese a zsidó sziv birodalmában és a kultúra virágos mezején keresett és talált magának munkakört és szerzett megbecsülést és szeretetet. Mint a Pesti Izraelita Nőegylet elnökösszonya, az árvák, magukra-hagyottak, inségesek védőangyala lett és mint az OMIKE kulturothónának elnökösszonya, a zsidó írók, költők és művészek patrónája. Vészi Józsefné azok közé a kevesek közé tartozik, akik a legmegfelelőbbek a megfelelő helyeken. Magas lelki és szívbéli kulturája megadja a színét, zománcát annak a munkának, amelynek az élén áll és amelynek maga is fáradhatatlan részese. Nők általában nem szokták az életkorukat ünnepeletetni, Vésziné azonban ezt annál is inkább megteheti, mert nála a magas életkor lelki fiatalossággal párosul és az eltöltött évtizedek mögött eredményes és áldásos munka is jelzi az elmúlt időszakot. A magyar zsidó asszonyok önmagukat tisztelték meg, amikor vezérüként köszöntötték és ünnepeleték Vészi Józsefnét.

★

A Hollan-utcai kulturteremben zajlott le ez az ünnepség. A terembe lépő Vészi Józsefné a nőegyleti elnökök sora között, lelkes éljenzés és taps közepette foglalta el az emelvényen lévő díszhelyet, majd elsőnek Etchbaum Mórné, a vendég-látó V. ker. Nőegylet elnökösszonya üdvözölte néhány meleg, keresetlen szóval. Ezután az üdvözlések hosszú sora következett: dr. Baracs Marcellné, Vándor Iván, dr. Dési Géza előjáró, a Pesti Izraelita Hitközség és a pesti Chevre Kadisa képviselőiben, dr. Baracs Károlyné, dr. Ribáry Géza elnököhelyettes az OMZSA és a Művész-akció nevében, dr. Kecskeméti György, Várnai Zseni, Fái Gézané, Hermann Lipót, Fellner Leoné a magyar zsidóság egy-egy olyan társadalmi, jólékonysági vagy művészeti rétege nevében köszöntötte a magyar zsidóság nagyasszonyát, amely évtizedek óta élvezve áldásos munkásságának eredményeit. Az írók és költők nevében dr. Csörgő Hugó olvasta fel erre az alkalomra írt gyönyörű és nagyhatású versét, Szép Ernő és Barát Endre ugyancsak megkapóan szép versben adtak kifejezést mélységes hálájuknak és hódolatuknak, míg Vándor Iván díszes albumot is adott át, amelyben néhány szóval a magyar zsidó életnek ugyszólván összes reprezentánsai felsorakoztak jókívánságaikkal.

EVETT MAR-

növényhust?

A Pesti Orth. Izraelita Hitközség rabbindust hivatalának

Magas lapértékű tökéletes huspótló, 4 személyes adag 36 fillér. Kapható: MEINL-Öröklékben és Nővény Tápszerüzem Vn. kerületi Huszár-utca 10. szám. Zárja meg a Kossuth 1. utcai Presto-ba. Ellenőrzése mellett készült kóser dr.

GLOSSZÁK A HÉTRŐL

Pályaválasztás 1941-ben

Pályaválasztási értekezleten voltunk a minap, az értekezlet — amint erről más helyen beszámolunk — a Goldmark-teremben zajlott le. Nemzedékek telepedtek le egymás mellett, a széksorokban — nagyapák és unokák, öregek és fiatal emberek, akik most lépnek ki az életbe. Láttuk a letűnt világ embereit, akiknek pályaválasztása egyszerű volt: egyszerűen kiválasztották azt a pályát, amelyre alkalmasnak tartották magukat. Hisz az élet akkoriban oly szépen, egyenletesen, ritmikusan folydogált medrében, a pálya nyitva volt, a tér szabad. Ez a nemzedék a békebeli béke-kertjében nőtt fel s legalább látszólag, egyetlen vihar, vagy szél nem borzongatta meg a kert fűleveleit; ez a nemzedék az iskolában: az élet nyugalmát, az életben: az iskola nyugalmát élvezte. Itt ül a Goldmark-teremben, mellette egy másik nemzedék — ez már háborús nemzedék, romok közt, a katasztrófák sorozatában jutott ki az életbe s a hazai földrajzot az ország megcsönkített földjén tanulja meg. Ez a nemzedék volt az, amely az élet kapujában „tulprodukciót” találkozott. És most itt ül mellettük, fiatal fiukban és lányokban, a harmadik nemzedék, a mostani érettségi-zók; megható volt, mekkora figyelemmel és érdeklődéssel lesték, figyelték, fogadták a barátit, a támogató és utmutató szavakat, amelyek az eltorlasztott utakat levezetnek. Pályaválasztás, 1941-ben! Mennyi pályaválasztás előzte meg ezt a pályaválasztást! Milyen kevés a pálya, amelyből választhatnak! De a kor magyar zsidó életének borulata mögött fényjeleket is láttunk: láttuk ezeknek a fiataloknak az arcán a hitet és bizalmat. A hitet Istenben, hűségüket: magyarságukhoz. Láttuk ezt az önbizalmat, amely nem nyegle, henge és léha önbizalom, nem a helyzet nemismerésének vak és süket bizalma, hanem az ifjú lélek örök bizalma a jövőben. Ezek a fiatalok, akik most hágnak át az iskola padjából az életbe, tudják, hogy ott mérhetetlenül nagyobb küzdelem vár rájuk, mint apáikra és nagyapáikra, de bíznak a hitnek, a tudásnak és a munkának hatalmában és erejében, nem riadnak vissza

a küzdelemtől, a rosszból is megtalálják a jót, gondterhesek és bizakodók egyszerre. Nem mondjuk az ismert szavakkal, hogy egy szép napon ők foglalják el helyeinket, mert hiszen ezek a helyek már az ő fiatal éveikben sorra kiürültek, rájuk nem elfoglalandó, hanem kiküzdendő hely vár a világban, ők tudják és érzik ezt, ezért tanultak. A pálya, amelyet választanak, talán nem az, amiről álmodoztak, de be fogják töltöni helyüket a pályán és az életben, derék emberek lesznek, jó magyarok és jó zsidók.

Megvont jogositványok

A zsidótörvény a hasznathajtó jogositványok megvonására határidőül az 1942. év végét jelölte meg Budapestben azonban már 1939. év végén megkezdtek a csarnokokban és élelmiszerpiacokon a zsidó árusok számának fokozatos csökkentését. A mai napig 12 százalékról 3 százalékra apadt a zsidó élelmiszerárúsok száma. Most az iparcikk-árúsokra terjesztették ki a zsidótörvény hatályát. Ezeknek az árusoknak van ugyan iparengedélyük, de mégis leginkább a vásárokon és hetipiacokon fejthetik ki tevékenységüket. Az elsőfoku iparhatóság április 30-án nem hosszabbította meg ezeknek az árusoknak az engedélyét s így május 1-től kezdve a főváros vásárain

zsidó nem árusíthat iparcikket. Ez a rendelkezés mintegy 550-600 iparcikk-árust érint.

Ugy a törvény meghozatalakor, mint azóta többször elhangzott a legilletékesebb helyeken is az a kijelentés, hogy a törvény végrehajtása alkalmával a méltányosság fog érvényesülni. Legutóbb pedig a legilletékesebb helyen hangzott el az a kijelentés, hogy a zsidóság nagy tömegeit nem lehet egyszerűen kenyértelessé tenni. A vásári iparcikk-árúsok tekintetében úgy véljük, hogy olyan rétegekről van szó, akikkel szemben ezek az elvek mindenképpen helyénvalók. Hiszen a vásári iparcikk-árúsoknál nem olyan értelemben való létezésről van szó, hogy az eddigi nagybábolok jólétét a jövőben szerényebb körű megélhetés váltsa fel. Ebben az esetben nem arról van szó, hogy a gazdasági élet irányító tevékenysége helyett a jövőben szerényebb közreműködő tevékenységgel kell megelégedni. A vásári iparcikk-árúsoknál az árusítási engedély voltaképpen az iparigazolvány gyakorlásának a lehetőségét, a megélhetést, a legszűkebb tengődést, a száraz kenyérrel jelenti. Ennek az elvonásával az jár együtt, hogy ezek az egzisztenciák teljesen kenyértelessé válnak, akik elől minden más megélhetési lehetőség el van zárva.

Ha tehát a kiadott intézkedés enyhítését kérjük, akkor igazán olyanok számára kérünk méltányosságot, akik csak a kenyértelesség egzisztenciáknak, a társadalomra so kíváncsi rétegét növelnék, a törvény által megszabott határidőket is megelőzően.

A mai zsidó asszony feladatai a MINOSz közgyűlésén

Szerdán és csütörtökön tartotta a MINOSz XIX. évi rendes közgyűlését és ez alkalmat adott arra, hogy a huszadik év kliszéjében az elnöklő dr. Baracs Marcellné visszatekintést vessen arra a nagy munkára, melyet az egyesület a két évtized alatt elvégzett.

A MINOSz az a szervezet, mely által a magyar zsidó asszonytársadalom a gyermekmentés, családvédelem, erkölcsvédelem, a zsidó asszonyok gazdasági kérdéseit tekintetében felmerült országos feladatokat oldja meg és bekapcsolódik abba a hatalmas munkába, melyet a zsidó női társadalom világszerte kifejt a menekülő és hontalan zsidó családok, szenvedő gyermekek, magukra hagyott asszonyok megsegítésére. De jölesben csen-dült ki Baracsné előadásából, hogy

a magyar nők felekezeti szerethet-munkájába is a MINOSz által kapcsolódik be a magyar zsidó női társadalom.

A mai nagy világegésben, mint fájdalom-sikolyok, csendültek ki a jelentésnek azok a részletei, amelyek arról szóltak, hogy babakelengyét kell juttatni a mai élet megpróbáltatásaira megszülető zsidó csecsemőknek és üdítő falattal kell megerősíteni azokat, akik ismeretlen cél felé, tragikus vándorút során állomásoznak néhány napig közöttünk...

Dr. Baracs Marcellné elnöki beszámolója a mai válságos napoknak megren-

ditő tükröképe volt és egyetlen felemelő mozzanatként az hatott belőle, hogy

a zsidó női sziv a legsötétebb képeket is az együttérzés és a segítség mindent bearanyozó zománcával vonja be.

A magyar Hiszekegy után dr. Hevesi Ferenc rabbi áldása nyitotta meg a közgyűlést, amelyet dr. Hevesi Simon vezető főrabbi nevében mondott el, Isten áldását kérve arra a munkára, amely arra van hivatva, hogy abból áldás fakadjon.

A hallgatóság sorában ezidén voltak először képviseelve a Felvidék, Kárpátalja és Erdély magyar zsidó asszonyai, akik szeretettel várják körükbe a Délvidék zsidó asszonyait is.

Boros Ilona főtitkárnő jelentése és a megjelent tisztújítások után dr. Ribáry Géza, a Pesti Izraelita Hitközség, az OMIKE kulturbizottsága és az OMZSA nevében szólt fel, hitet, reményt és szeretetet hirdetve.

Nem zsidó az — mondotta Ribáry Géza —, aki a mai időkben nem teljesíti kötelességét a zsidó szeretetmunka és áldozatkészség frontján.

Az első nap tárgysorozatán „A nő mint gazdasági tényező”, „Mit tehetünk

SZÖNYEG JAVÍTÁS

Előadás, művészetesen, garanciával, házánál is. Ar-ajándék díjazással. VERTES, Ferenc József-rak-part 2. Telefonhívó: 18-46-96. Tanítványt vállalom.

Irsai

Diákotthon

Debrecen, Széchenyi-utca 33.

A zsidó gimn. felügyelete alatt — tanári korrepetálás — higiénikus szobák — orth. kóser konyha.

Vezető tanár: dr. Haász Imre, a zsidó gimn. tanára. Korrepetál: Benke László, a zsidó gimn. tanára; továbbá korrepetálnak még: dr. Ehrmann Géza és dr. Gonda Henrik.

Csak korlátolt számban veszünk fel növendékeket — siessen gyermekeit elhelyezni.

Kérjen prospektust. — Telefon: 15-78.

Köszvényes fájdalomnak

rheumatikus bántalmaknál, idegfájdalmaknál, fejfájásnál, izületi és tagfájdalomnál, valamint meghűléses betegségek-nél, gyorsan és biztosan hat a Togal. Orvosok ezrei ajánlják a Togal-t, tehát Ön is bizalommal vásárolhatja. Tegyen még ma egy kísérletet. Kérje kifejezetten a kiváló hatású Togal-t. Teljesen ártalmatlan. Minden gyógyszerárban. P. 1.60.

a jövő generáció érdekében" és „Háztartásra nevelés" problémái szerepeltek. Ezeknek a kérdéseknek az előadói: dr. Friedmann Ignác, Havas Miksáné és dr. Eisler Mihályné, a magyar zsidó női társadalom melegsívű vezető tagjai és ezeknek a kérdéseknek alapos ismerői voltak. Az előadások elhangzása után Vészi Józsefné, akit a közgyűlés közönsége meleg szeretettel ünnepelt, mondott köszönetet, további munkára buzdítván a nőegyletek lelkes vezetőit.

A második nap tárgysorozatán a vidéki és helybeli nőegyletek beszámolóit hangzottak el, majd a „Családvédelem és nőegyletek", valamint „A gyermekszoba pszichológiája" kerültek megvitatásra. Ezeket a kérdéseket Landesmann Lászlóné és Káldor Gyuláné szakszerű előadásai alapján vitatták meg. Az erkölcsileg és szellemileg nehezen nevelhető leánygyermek kérdéséről Ferber Oszkárné, a korszerű élelmzés kérdéséről Fritz Zsigmondné tartott magasszínvonalú előadást, a WIZO áldásos munkáját pedig Schill Salomonné ismertette. A szakosztályok érdekes beszámolóinál dr. Fábian Béláné és Nemes Lipót tanár szövegeket fel. Steiger Gyula a családvédelem problémáit tárta a hallgatóság elé, míg dr. Varga „Cioniai" címen tartott előadást, Grünfeld Miksáné pedig megkapóan vázolta a zsidó nők feladatát a szociális munkában és a családban.

Az egyes nőegyletek és szakosztályok beszámolóit és a vezetőik által a közgyűlésre hozott problémák arról tanuskodtak, hogy

ma minden egyes zsidó nőegylet és minden zsidó asszony fokozottan átérti azokat a feladatokat, amelyeket a zsidó vallás erkölcsi tanításai és a mai kor követelményei az asszonyok elé szabnak.

Segíteni, könnyeket törölni, felemelni a lelküket és tartani bennük a lelket: a hitet, a reményt és a szeretetet...

KANCSALSÁGOT

javító szemelzők gyermekek részére orvosi előírásra. Kérjen ismertetőt VL. Teréz. Körut 48.

Ortífo

ÉDESEN ALSZIK GYERMEKE

ha Königsstein mérnök előző ócsón, jóállással. Vt., Andrassy-ut 57. Telefon: 228-073.

Nyugalma lesz

ha FISCHER ÉS WEISS vegyész-mérnökkel előző. Király-utca 89. Telefon: 228-430.

A zsidó Ókor napjaink szem-szögéből

Dr. Löwinger Sámuel előadása
a Magyar Zsidó Szabadegyetemen

A „klasszikus ókor" latin és görög irodalma elsősorban a közép- és főiskolák kötelező olvasmányaként kerül korunk olvasói kezébe. A „zsidó ókor" két reprezentatív alkotása: a Biblia és a Talmud. A Biblia az egész emberiségnek szóló ki nyilatkoztatás évezredeknek keresztül a legnépszerűbb könyve volt a földkerekségnek. Az utóbbi másfél évszázad folyamán még fokozottabb mértékben vált „minden ember könyvévé". Nagy európai és amerikai bibliatársulatok gondoskodtak lefordításáról és terjesztéséről a földkerekség minden pontján. Egyedül a Brit és Külföldi Biblia Társulat kb. 500 millió példányt juttatott el a mai napig az olvasókhöz. A hagyomány szerint Szináj hegyén 70 nyelven hangzott el a Tíz parancsolat, hogy az összes nemzetek megérthessék. Ma már új legenda lett valósággá: több mint 700 nyelvre és nyelvjárássra fordították le a Szentírás különböző részleteit. Megbízható statisztikai adatok szerint az utóbbi években évente több mint 50 millió példány fogy el a Bibliából. Még a legnépszerűbb modern alkotások sem közelítik meg ezt a nagy számot.

A „zsidó ókor" szellemi örökségéből táplálkozik a zsidóság két leányvállása: a kereszténység és az iszlám. E két világvallás közötti közö a egész emberiség fele, egy millió ember tartozik. És pedig az a fele, amely évezredek óta kezében tartja a politikai és kulturális vezetőit.

A zsidóság a Biblia eredeti szövegének és eszméinek élő örököse és őrzője. A mi őseink alkották ezt a csodálatos művet — isteni sugallatra. Sokszáz év szellemi munkásságának leszármazottja a Biblia, amelynek minden során rajta vannak az isteni ujjlenyomatok. A zsidó népet a Gondviselés sorsszerűen rendelte ennek az egyetemes értékű szellemi forrásmunkának megőrzésére. Feladatának a zsidó népet is tett mind a mai napig. Ha kellett, karddal a kezében, miként a Makkabeusok, ha a sors úgy hozta, passzívan, eltűrve szellemi és gazdasági elnyomást, évszázadok leírhatatlan szenvedések és megaláztatások súlyát.

A Talmudnak, a „zsidó ókor" második ragyogó szellemi alkotásának köszönhető, hogy a zsidó nép töretlen lelki erőben és lapkadatlan frissességben tartotta meg és mentette át a Bibliát az évezredek viharain. A Talmud nem ellentéte a Bibliának, mint ahogyan azt egyesek — sokszor zsidók is — tévesen állítják, hanem az az irodalmi eszköz, amelynek révén a zsidó népen belül a Biblia és annak eszméi érintetlen eredetiségükben tovább éltek.

A zsidó kultúra nagy riválisa a görög, a történelem folyamán többször, már majdnem legyűrte a zsidó szellemiséget, de éppen a talmudi szellem volt az, amely letompította a támadás erejét és visszalendítette a zsidó szellemet eredeti hivatása felé.

A zsidóság hivatása ma még nagyobb, mint az előbbi korszakokban. A világtörténelem színpadának bővülése folytán az emberiségnek még inkább van szüksége a Bibliában lefektetett alapeszmékre: az emberiség egységének, a társadalmi osztályok közötti békének gondolataira; az egész emberiséget átfogó egyetemes testvéri szeretetre.

Ó V Á S

Tudomásunkra jutott, hogy az Országos Magyar Zsidó Segítő Akció (OMZSA) és a Magyar Izraeliták Pártfogó Irodája (MIPI) javára különösen a visszacsatolt felvidéken, Kárpátalján, erdélyi és keleti országrészekben egyes egyének illetéktelenül gyűjtenek és magukat hamis bizonyítványokkal legitimálják.

Figyelmeztetjük az összes helységeket és hittestvéreinket, hogy az OMZSA és a Pártfogó Iroda javára egyéni gyűjtéseket fogadtatni senkinek jogában nem áll és így az illetéktelen gyűjtőket kérjük rendőrileg leigazoltatni.

Budapest, 1941. május 5.

ORSZÁGOS MAGYAR ZSIDÓ SEGÍTŐ AKCIÓ.

MAGYAR IZRAELITÁK PÁRTFOGÓ IRODÁJA.

Alija bucsuztató a Magyar Cionista Szövetségben

Százötven gyermeket, akik most indulnak Palesztinába, bucsuztatott május 5-én megható ünnepség keretében a Magyar Cionista Szövetség. Az utóbbi hetekben több kivándorló csoport indult el Magyarországból Erec Izrael ősi földjére, de egyik csoportnak bucsuztatása sem volt oly megható, mint ez a csoport, amelyben 14—17 éves gyermekek indultak utnak, hogy Palesztinában a „Jugend alija" intézmény telepein helyezkedjenek el, ahol két éven keresztül ellátásban és elméleti, valamint gyakorlati mezőgazdasági oktatásban részesülnek. A csoport tagjai között nagyszámban vannak erdélyi és kárpátaljai fiúk és leányok is, sőt a garanyi és egyéb internálótáborokból is számos menekült gyermek jut az alija révén a már oly rég óhajtott gondozáshoz.

A Cionista Szövetség Herzl-terme zsúfolásig megtelt a szülők, ismerősök és bucsuzatók nagy táboraival. Az ifjak egyforma fehér ingben, kipirult arccal és lelkesedő szemekkel helyezkedtek el a dobogón. Dr. Kasztnér Rezső nyitotta meg a Szövetség nevében az ünnepélyt, méltatva az ifjúsági alija és a palesztinai építőmunka jelentőségét. Dr. Polgár György a Pártfogó Iroda részéről a magyar zsidóság nevében bucsuzott a fiataloktól, akiknek a zsidó közösség szeretetét véste emlékezetükbe. Bisseli-hes Mózesné a cionista nők nevében mondott istenhozzádot, majd pedig az alijázók nevében Weinberger Sámuel mondott köszönetet a cionista mozgalomnak az eddigi nevelésért. Scher Mirjam az ittmaradó ifjúság nevében bucsuzott a távozó barátoktól, Szilágyi Ernő pedig az ifjúság zsidó szellemének jelentőségéről beszélt, míg Somló Sándor további anyagi támogatásáról biztosította az alijázókat. Befejezésül Scheiber Lajos rabbi megható szavakkal áldotta meg az ifjakat. Könnyes szemekkel, meghatódott lélekkel énekelte el a félezer főnyi közönség a Hatikva-t, a zsidó remény dalát. Az ifjúsági alija május 9-én indul el Budapestről.

Hunyadi-só gyors és enyhe ▲ Ezt használd, ha gyomrod renyhe!

A SZERKESZTŐSÉG PÓSTÁJÁBÓL

A tegnapi kivándorló és a mai zsidó

A Magyar Zsidók Lapja postájában a kérdések és problémák egész sora torlódik fel állandóan, köztük sok, amely joggal tarthatna számon nyilvánosságunkra, általános elvi kérdések — éppúgy, mint a mindennapi élet gyakorlati részletekérdései, a magyar zsidóélet történelmi kérdései csak úgy, mint kortörténelmi aktualitások, kezdeményező sorok és hozzászólások, helyeslés és kritika is. Szerkesztőségünk, amely mindig arra törekedett, hogy munkájába magát a közönséget is bevonja, elhatározta, hogy — amennyiben persze a rendkívüli helyszüke lehetővé teszi — a levelek egyikét-másikát állandóan kiadja.

Itt közöljük most egyik régi olvasónk levelét, amely a világháború előtti kivándorláshoz fűz néhány megjegyzést — nem zsidó szempontból, de épp ellenkezőleg, annak megvilágítására, hogy mennyire nélkülöz az minden zsidó szempontot!

Egyik szélsőjobboldali lap vezércikke felveti a kérdést, hogy vajon törődtek-e a zsidók annakidején a kivándorlók millióinak életlehetőségeivel? Nem először bukkan fel ez a kérdés — talán megengedi Szerkesztő Ur, hogy egyszer szembenézzünk vele.

A kivándorlás a háborúelőtti Magyarország egyik legsúlyosabb problémája volt; nem kell magyarázni, hogy miért — s nem kell magyarázni, hogy milyen súlyosan érezte hatását a szakadatlan vérvesztés. A kérdés a politika, a publicisztika, a szociológia állandó napi-temi tárgya volt és minden szempontból és minden alkalmából megvilágították. Megvilágították magában a parlamentben is, nemcsak egy emberöltő interpellációiban, de megvilágították a kivándorlási törvényjavaslatok vitájában is, amelyek közül az első 1903-ban került a Ház elé (gróf Tisza István nyújtotta be és ebből lett az 1903:IV. t.-c.), a második 1909-ben a koalíciós korszakban, gróf Andrássy Gyula belügyministersége alatt. A zsidókérdés nem szerepelt semelyik vitában. Keresték a kivándorlás okait, az akkori gazdasági struktúrában, keresték más téren, fel is tárták nagyon sok összefüggésben, de ezekben az összefüggésekben — soha, semmiképp semmilyen vonatkozásban sem szerepelt a zsidóság.

A kivándorlás európai jelenség volt; 1820-tól 1910-ig huszonötmil-

lió ember vándorolt ki tengerentúltra Európából. A statisztika szerint Nagy-Britannia és a Német Birodalom után Ausztria-Magyarország, mint harmadik következett a sorban; 1910-ben 926.291 amerikai bevándorló közül 258.757 vándorolt ki a kettős monarchia területéről, Magyarországra esett ugyanabban az évben 49.365. Ami Ausztriát illeti, ott egész tartományok voltak, ahol — a tartományi főváros kivételével — nem volt zsidó, a kivándorlás mégis nagy volt. A magyar szociálpolitika minden erejével küzdött a kivándorlás ellen; küzdelmének eredményei, sajnos, inkább bizonyos általános egészségügyi garanciákra szorítkoztak. A nemzetgazdászok szerint a kivándorlás s az adott gazdasági helyzet, s elsősorban talán az akkori birtokmegosztás közt nyilvánvaló volt a kapcsolat, bár feltűnő jelenség, hogy a kivándorlás esőke-nése a gazdasági depresszió éveire esett. A kivándorlás mellékproblémái is függetlenek voltak minden néven nevezendő zsidókérdéstől. Legfeljebb ott magyarázhatnánk bele nagyon nyakatekerten valami-féle zsidó motívumot, hogy zsidó-vallású írók és politikusok is leg-élénkebben és legerőteljesebben résztvettek abban a nagy magyar közéleti küzdelemben, amely a kivándorlás szomorú statisztikájának leszorítására irányult, mindennek-előtt a kivándorlás társadalmi és gazdasági forrásvidékeinek feltárásával. Ez a küzdelem a kérdés minden részletjelenségére kiterjedt s élén java magyar államszervezők, tudósok, írók, közigazdászok álltak. Talán mégsem tehető fel a Jerej-józsefi kor kitűnőségeiről, akiknek szobrai előtt naponta elhaladunk, hogy vaksgággal voltak megverve, hogy tétlenül nézték a pokoli „zsidó mesterkedést” és nem vették észre, amire most a szélsőjobboldali vezércikk oly ihletszerűen rájön, hogy a kivándorlás merő zsidókérdés s az egészet — „világos, mint a nap” — egyszerűen a magyar zsidóság teherterelére kell átvetetni.

(Aláírás.)

— IRÓK A PÓDIUMON. Egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a május 17-i „Írók a pódiumon” című jótékonycélu előadás iránt, amelynek keretében írógárdánk számos kitűnősége lép színpadon a közönség elé. Irodalmi értékű színdarabok, ötletes tréfák és vidám jelenetek váltakoznak a gazdag műsorban legkiválóbb művészeink magánszámaival. Jegyek már csak korlátozott számban kaphatók az OMIKE Művészeti-pénztáránál: VII., Wesselenyi-utca 7.

Pályaválasztási értekezlet a Goldmark-teremben

Az évenként szokásos pályaválasztási értekezletet vasárnap délelőtt 11 órakor tartották meg a Goldmark-teremben, amely erre az alkalomra zsúfolásig megtelt. Az érdekeltek szülőkkel és azokkal a középiskolai diákokkal, akik ennek a tanévnek befejezésével hagyják el a középiskolák padjait. Az értekezleten a Pesti Izr. Hitközség vallásoktatási ügyosztálya nevében dr. Rosenák Miksa előjáró elnökölt, aki rövid megnyitó beszédében a megjelent szülők és diákok üdvözlése után kifejtette, hogy az értekezletnek az a célja, hogy szülők és a diákok terjesszék elő észrevételeiket, elgondolásaikat és kérdéseiket, amelyekre a megjelent szakemberek adják majd meg a szükséges utasításokat. Bár ma a zsidóság szűk életgettőbe van szorítva, ennek dacára keresni kell az utakat és módokat, hogy a zsidó fiatalok megtalálják életlehetőségeit.

Ezután dr. Kohn Zoltán tanfelügyelő szolgált kettős irányban tanácsal és utmutatással a középiskoláktól elbucszó fiataloknak. A test kultúrája és a szellem művelése legyen ez a kettős irány, mert csak testileg megedzetten állhat ki ma a fiatal-ság az élet piacára. Meleg szavakkal figyelmeztette az érettségiző diákokat, hogy a mai élet nemcsak szenvedésekben, de tanulásokban is bőséges tapasztalatokat nyújt, maradjanak tehát hűek ahhoz a tradícióhoz, hogy egyrészt mindent meg kell tanulniok, másrészt semmit sem szabad elfelejteniük a zsidó etikából.

A Magyar Izraeliták Pártfőnöke Irodájának képviselőjében dr. Pásztor József tájékoztatta ezután az érettségiző diákokat azokról a praktikus lehetőségekről, amelyek ipari, mezőgazdasági és a még meghagyott más területeken rendelkezésükre állhatnak. Zsolt Béla felszólalásában nagy általánossággal vázolta azokat az irányelveket, amelyek mellett az iskolán kívüli nevelés keretében a tehetséggénelemhez fűződő kulturális érdekek is hatásosan szolgálhatnak.

A megjelentek részéről dr. Faragó József és dr. Váradi Jenő kértek bizonyos részletekre felvilágosításokat, majd sorra jelentkeztek azok, akiknek valamilyen irányban utmutatásokra volt szükségük. Egy felszólalással kapcsolatban Nemes Lipót tanár mutatta be az eddigi tanoncképzés statisztikai adatait. Részletesen ismertette a tanonévállalók kívánságait és feltételeit, különösen olyanokkal szemben, akik érettségivel a zsebükben mennek valamilyen ipari pályára tanoncnak.

Végezetül dr. Pásztor József szolgált felvilágosítással több érdeklődőnek, majd dr. Rosenák Miksa néhány meleg szóval be-kesztette az értekezletet.

UJ VEZETÉS ALATT, teljesen átalakítva működik a BUDAPESTI SZANATÓRIUM

(Ávor-utca 11/B.) Nyugodt környezet. — Elsőrangú ellátás. — Méltányos árak.

Haskó 222-223
mémők címoz
ERZSÉBT
KÖRUT 16.

A férfiak már megállapították, hogy a számos borotválkozási lehetőség közül a

Még a legborostásabb arcból is kistul tölve

William's

borotvaszáppan

(SHAVING-STICK)
pillanatok alatt dúsán habzik

Kapható szaküzletekben.

A Bohémélet és a Carmen a Művészakcióban

A Művészakció gazdag operaműsorát — amelynek során ez évadban eddig tíz műsori mutatót be használt több előadásban — az újabb operairodalom két legnépszerűbb remekművével telíteti be. A „Bohémélet” a Művészakció negyedik színpadi operaelőadása lesz, amely Komor Vilmos zenei és Várdi Tibor rendezői vezetésében Ludányi Ilona, Herendi Manci, Fehér Pál, Kálmán Oszkár, Lendvai Andor és Pál Jenő együttesét fogja felvonultatni biztos sikerre. A május 12-i előadásra az április 21-re váltott jegyek érvényesek, a május 14-i estre az április 23-i jelzésű jegyek. Erre a két előadásra máris minden jegy elkelt.

Bizet páratlan remeké, a Carmen hangversenyszerű előadásban május 21-én és 28-án, szedán van műsoron Komor Vilmos vezényletével. Radnai Erzsébet a cím szerepben, Brand Hanna, Darvas Iholya, Somogyi Pirella, Ernster Dezső, Garay Ernő a főszerepek megszólaltatói.

Szabolcsi Lajos mesejátékának további előadásai

„A király gyűrűje” mely irodalmi és színházi sikeréről, a külön előadásról és a Pallás Ladás pompás megnyitó számairól lapunk más helyén számoltunk be. Legközelebbi ismétlései a bemutató parádés együttesével 13-án, keddre és a folytatólagos keddi napokra vannak kitűzve.

A Májusi Kabaré Ismétlései

A vidámság kabaréja, az évad utolsó tarka műsora sikerét illetőleg is hivatkozhatunk kritikái, beszámolóinkra. Legközelebbi előadásait május 18-ra és 25-re hirdeti a Művészakció.

Halmos György zongoraestje Ernster Dezső dalestje

Már most felhívjuk a figyelmet a hónap két hátralévő zenei színpadprogramjára: Sauer kitűnő tanítványának, a legutóbb nagy sikert aratott Halmos György zongoraestjére, amelyen Krasznai Károly ének-művésznőnk működik közre (május 19-én) és a kiváló basszista, Ernster Dezső gazdag műsora ária- és dalestjére, Starker János fiatal csellistánk közreműködésével. Az OMIKE pártoló tagjai május végéig felhasználhatják tagsági szelvényeiket, azok kilogya esetén pedig potszelvények igénybevételeivel fődözhetik jegyzettségüket a változatos és gazdag májusi műsorra.

OMIKE-bemutatók

Vasárnap került bemutatásra az OMIKE májusi kabaré-műsora. A kabaré-est szerzői Lőrincz Miklós, Vadnai László, Aperczenkó, Kellér Dezső, Molnár Ferenc és Görög László, akiknek tréfái és boházatai állandó kacagásban tartották a közönséget. Valamennyi tréfa a szellemességnél abból a fajtából való, amely mélyebb talajba eresztve gyökereit. Igen kedves Vadnaiak a boházata, amelyben Kólmán és a Móriska számon kéri a lázbetegnek álomba merült vice-lap szerkesztőitől azt a méltánytalanságot, hogy őket állandóan fonák helyzetekben szerepelteti. A szereplők gárdájából elsősorban Lendvai Andor emeljük ki, aki Ady-Beinátz-dalokat és Vörösmarty-Bu-

day-Vén cigányát adta elő megrázó erővel és nagy művészettel. Előadásán bebizonyosodott, hogy a kabaré fogalma elbírja a legkomolyabb művészetet is. A kabaré-stílus művészi színvonalát Sarkadi Aladár képviselte, aki a régi pesti Mandl-mulatógépek repertoárját pergette le ellenállhatatlan művészetével. Gábor Magda énekszámokat, Magyar Ági táncszámokat, Róbert Mária kölleményeket adott elő nagy sikerrel. Az előadott boházatokban Keleti László, Simon Zsuzsa, Szirmai Vilmos, Fenyő Árpád kitűnő humora, Sándor József, Rajna Mária, Major István, Rajna Alice, Molnár József jóízű alakítása és Rosthy Magda színjátszókétsége aratott megérdemelt tap-sakat. Mint rendező Gál Dezső és Hor-sányi Miklós, mint zongora-kísérő pedig Laftai Walter járult az est jól megérdemelt sikeréhez.

Kedden a komoly zene barátainak szer-zett élvezetes estét a Komor Vilmos által vezényelt zenekari hangverseny. Nádor Mihály Pierné és Rimszky-Korszak zenekari művei után Rauchwerger Lilly Chopin E-moll zongoraversenyt adott elő briliáns technikával és poétikusan. A közönség há-lásan megtapsolta elmélyülő interpretációját. A műsor második részében az Eroica került előadásra és ebben a zenekar bi-zyonította be, hogy a legmagasabb felada-tokra is alkalmas. A szimfónia előadása után a közönség szünni nem akaró viharos ünneplésben részesítette a zenekart és az est kiváló vezénylő karnagyát.

Műsornaptár:

Május 12, hétfő (8): Bohémélet, színpadi előadás.

Május 13, kedd (1/8): „A király gyűrűje”, 2. előadás.

Május 14, szerda (1/8): Bohémélet, 2. előadás.

Május 18, vasárnap (1/8): Májusi vidám műsor, 2. előadás.

Május 19, hétfő (8): Halmos György zongoraestje.

Május 20, kedd (1/8): „A király gyűrűje”, 3. előadás.

Május 21, szerda (1/8): Carmen, vezényel Komor Vilmos.

Az OMIKE Művészakció irodája: VII., Sip-utea 12. II. emelet 37. Telefon: 423-950.

Jegyiroda: VII., Wesselényi-utca 7. szám. Délelőtt 9-től délután 2 óráig.

ORTH. KÓSER KONYHA

Budapest, VII., Garay-lér 17. Tel: 229-423. A régi jóhírné bevásárló MANDEL vendéglős vezetésével. Tízletes és változatos ebédet szerkeszt áron házhoz szállít.

BARBIEN késnélküli borotválópor

utálhatatlan. Barbien Vegyipar, Budapest, VI., Király-utca 30. Telefon: 426-210

Svábbhegyen kellemesen üdülhet

a Krausz-féle orth. kóser penzióban. Kázmér-utca 6. 58-es villamos végállomásánál. Kiváló ellátás. Borot-zott szobák nyaralásra kiadók. Telefon: 163-319.

Ha egyszer próbálta, világga kürtöli: Poloskát petéstől legjobban Fürth öli.

FÜRTH előadó váll. 124-455 V. Csáky-u. 7. Tel.

Megkezdődött a biblia-tanulmányi verseny

A dr. Hevesi Simon nevét viselő biblia-tanulmányi verseny, amely iránt év-ről-évre fokozódik az érdeklődés a középiskolai diákság körében, hétfőn délután négy órakor ünnepélyes külsőségek között megkezdődött. Dr. Hevesi Ferenc nyitotta meg emelkedett szellemű bevezető szavakkal, majd a bírálóbizottság tagjai: dr. Fischer Benjamin, dr. Groszmann Zsigmond és dr. Farkas József rabbi előtt felsorakoztak a versenyre jelentkező középiskolai diákok. A tanulmányi verseny megnyitását képviseltette magát a Pesti Izraelita Hitközség előjárósága is dr. Munkácsi Ernő főügyésszel s természetesen végighallgatja a vizsgálatokat dr. Kohn Zoltán tanfelügyelő is.

Az idei versenyre igen tekintélyes számban, 36-an jelentkeztek, köztük 12 leány.

Ezen a héten még kedden és csütörtökön vizsgáltak a jelentkezők, majd hétfőn befejezik a vizsgálatokat s este 7 órakor ki is hirdetik az eredményt.

A Bikur Cholim Egyesület közgyűlése

Az Országos Bikur Cholim Betegek Gyógyító Egyesület április 27-én tartotta meg 69-ik évi rendes közgyűlést Stern Leó elnöke mellett, előkelő és nagyszámú közönség jelenlétében. Elnök megnyitójában hazafias lelkesedéssel emlékezett meg Öfömeltóságára Horthy Miklós Ur böles kormányzása által visszatért országárszeinkről és részletesen ismertette az egyesület évi működését, beszámolván, hogy az év folyamán a lakásokon fekvő beteg szegények nagy tömegének ingyen orvosi kezelést, az ambulanciákra jelentkező ezreknek, kik támogatásra szorultak, ingyen gyógyszer szolgáltattak. Több mint 10.000 odag ebédet szállított különböző kórházakba, klinikákba és magángyógyintézetekben fekvő rituális életet igénylő beteg szegényeknek, az egyesület költségére. Közel 13.000 pengő pénzeszközt juttatott az ugyancsak gyógykezelésben részesülő beteg szegényeknek. Több ezer pengőt fordított az egyesület szorultaknak a fenntartására. Az évi zárszámadás felolvasása és elfogadása után Stern elnök utalván az egyesület 70 éves fennállására, bejelentette, hogy ezt az eseményt külön jubileumi diszkozygylés keretében fogja megünnepelni. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg az év folyamán elhunyt egyesületi tagokról és szívélyes melegséggel méltatta az elhunyt néhai öbudaí Freudiger Lipót emlékét abból az alkalomból, hogy végrendeletében egyesületünknek tekintélyes összeget hagyományozott. Szeretettel köszöntötte Korein Dezsőt érdemeiben és alkotásokban gazdag életének 70-ik évfordulója alkalmából. Klein Márkusz hitközségi előjáró és Korein Dezső méltatták az egyesület vezetésének ügybuzgó és közhasznú tevékenységét, köszönetet mondván a szegénysorsu betegek tömegét érdekében kifejtett áldásos munkálkodásukért.

Eljegyzéseket az 1941/42-é iskolaévre elfogad az

Angol-Magyar Leánynevelő

Dr. B-né Krausz Hilda
INTERNATUSA
Budapest, XIV. Ida-utca 3
(Városligetben) Tel. 496-313
Az Angol-utcai zsidó gimnázium és a pariskola, valamint egyéb iskolák köv. közönsége

A király gyűrűje

(Mesejáték a Keletről öt képen. Irta: Szabolesi Lajos. Bemutatásra került az OMIKE Művészesték „Szinbázi Est”-jén május 6-án, kedden)

Mese. Játék. Kelet. A szerző e hármas meghatározással jelöli meg darabjának műfaját és jellegét. *Mese*: mily jó a mai világ földet mozgó és egeket zendítő eseményei közepette elvonulni a *Mese* birodalmába, ahol képzeletünk olyan eget festhet, amelynek kétségét látó szemmel nem lehet érzékelni s olyan virágokat varázsolhat elő, amelyeknek illata földöntúli érzéssel tölt el bennünket! *Mese*: amelynek világában olyan embereket teremthetünk, akik jók, nemesek és bölcsesek s ha akad gonosz, az elbukik, megsemmisül, mert győz a jószág, a szépség, a szeretet, az igazság... *Mese*: melynek alakjai a képzelet szülöttei s mégis hushöl vannak, ereikben igazi vér csörgödez, szívük helyén valóban szív dobog s agyuk tekervényein a gondolatok czernyi változata szinesednek.

Játék: a szerző tehetsége káprázatos varázsának mozgó erejével hozza — viszi színpadra alakjait, hogy a közönséget általuk megkönnyeztesse, megmosolyogtassa, mélységes elgondolásokra készítse.

Kelet: lehet-e keret méltóbb, színesebb, varázslatosabb, lenyűgözőbb és a gondolatok színpompájának kihoztalára alkalmasabb?

Ime, nagyjából elmondottuk azokat az érzéseket, amelyekkel Szabolesi Lajos „keleti mesejátéka” bennünket eltöltött.

A cselekmény Salamon király udvarában s városában, az aranytól csillogó, nemes cédrusfából remekbe épített templom körül, a Láthatatlan Egyisten hajlékának tövében játszódik le. Ide, ebbe a környezetbe lopakodik be a gonosz Sátán, egy damaszkuszi ékszersz alakjában, hogy „az Istennek egy haragos pillanatában” megejtse csalóka varázsgyűrűjével a „bölcs”. Salamon királyt és romlásba vigyen egy gyönyörű hűséges asszonyt, eltántorítani akarván őt az igaz utról... Már-már sikerül is neki a rontás és gonoszság sötét műve, amikor az Ur angyalai földi bírónak képében leleplezik az ördögi árnyat és cselszövést s a Sátán vesztett ügyével elbukik, de győz a jószág, a szeretet és az igazság.

Mindaz, a cselekmény remek felépítésében, a bibliai légkör ragyogó nap-sugarában s a színpadi alakok gazdag változatában, a dialektikának erőteljes dinamikájában, az érzelm, a szív és a lélek hangjainak megkapó színeiben kerül a szerző jóvoltából a közönség elé.

Nem csoda tehát, hogy a közönségnél a siker döntően hatalmas volt, amely sokszor nyíltzini tapsban s az egyes képek közötti szünetekben a szerző és a szereplők ünneplésében jelentkezett.

A szereplők egyébként egytől-egyig kitűnően voltak megválogatva. Hogy a főbb női szereplőkön kezdjük: *Párdány Judit* szerepének változatos fordulataiban megkapó drámai erővel s a szív érzéseinek meleg hangjaival juttatta érvényesüléshez a Sátán által üldözött, de előle megmenekült szépséges és hűséges asszony figuráját, *Szilágyi Bea* rokonszenvenessé tette az elhanyagolt királyi hitvest, *Spiegel Anny* hatásosan aknáztta ki hálás szerepét, míg *Farkas Erzsébet* komoly drámai erővel és *Solt Ibolya* megható szenvedélyességgel játszotta meg „ama bizonyos csecsemő körüli híres bölcs salomoni ítélet” egyetlen jelenetét. A férfiak közül *Beregi Oszkár*, mint Salamon király, ismét nagyszerű alakítást nyújtott, amely ennek a kitűnő és nagy művésznak olyan új hangjait és játéktechnikai nüanszait tudta a nézők elé varázsolni, amelyekre csak a legjobbak s a leghivatottabb színpadi kiválóságok képesek. Az est másik férfinője a remek *Gellért Lajos* volt, aki a Sátán figuráját művészi tökéletességgel és szinte háthoronzó realitással érzékeltette. S a többiek: a két vak kol-dus, *Szigeti Jenő* és *Bondy István* kitűnőek voltak, „kiugrott” az együttesből pompás és színes játékaival *Horváth Ferenc*, de elismeréssel kell szólnunk a többiekéről is és pedig a színpad felsorolása szerint: *Ádám Pálról*, *Zátony Kálmánról*, *Sinai Edéről*, *Gáti Györgyről*, *Győri Matildról*, *Zágon Veráról*, *Fehér Lilyről*, *Gonda Jenőről* és *Márai Iláról*.

A cselekmény változatossága, a jelenetek mozgalmassága, a keret és a légkör igazi érzékeltetése, a mesejáték hangulatának és igazságainak kihangsúlyozása és a szereplők komoly együttesbe való sorakoztatása igen nagy feladatot rótt a rendezőre, de ennek *Bálint Lajos* régi kipróbált tehetsége érvényrejuttatásával száz százalékosan meg is felelt. Külön kell még kiemel-nünk *Pallós Tivadar* színes és a keret-hez méltóan illeszkedő színpadi zenéjét s *Zádor István* pompás színpadi diszleteit. Ugyancsak itt kell megemléke-znünk a műsor első részében szereplő „*Pallós Ladies*” vokáltrió ismert és már sokszor méltott produkciójáról is.

Az est az idej OMIKE-művészesték legnagyobb sikereinek jegyében zajlott le. Kétségtelen, hogy a jelenvolt közönség, *Szabolesi Lajos* legújabb darabjának rájuk gyakorolt nagy és mara-dandó hatását, mint a legnagyobb élmények egyikét fogja továbbadni ismerősei és barátai körében.

(R. R.)

Világhírhékká drámai választéka. — Kérlek érdegyezhet.

hegedű

Királyi udvari hangszergyár.

Budapest, VII., köz. Rákóczi-ut 44.

Dr. János, emekek.

Sternberg

HIREK

— **AZ ISTENTISZTELETEK RENDJE A TEMPLOMOKBAN.** A Pesti Izr. Hitközség összes templomaiban a péntek esti istentisztelet 7.45, a hétköznapi esti istentisztelet 8.30 órakor kezdődik. Szombaton délelőtt az istentiszteletek kezdete a Rumbach-, Páva-utcai, zuglói (9) s főgimnáziumi (11) templomok kivételével 10 óra, szombat kimenetele az összes templomokban 8.55 óra.

— A budai templomokban a péntek esti istentisztelet 7 (Üntőház-utca), 1/8 (Boes-kai-ut), 1/8 (Zsigmond király utja), a hétköznapi esti istentisztelet 8, a szombat délelőtti istentisztelet az Üntőház-utcai és Boes-kai-ut templomokban 10, a Zsigmond király utján lévő templomban 1/10 órakor kezdődik. Szombat kimenetele 8.30 óra.

— **Fürst Györgyné** bála. Sulyos csapás érte Fürst Györgyöt, a Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű Rt. nyugalmazott igazgatóját, a Pesti Izraelita Hitközség választmányának tagját, fiúarvaházának templom-elnöket és a pesti Chevra Kadisa előjáróját: felesége, született *Salzer Erna*, akivel harmincöt évig élt boldog házasságot, hosszú betegség után meghalt. Az elhunyt ur-asszony közismert volt jótékony munkásságáról és különösen sokat fáradozott a fiúarvaház és szeretetház támogatása körül s általában hűséges segítő társa volt férjének a jótékonykör körül kifejtett munkásságában. Temetése igen nagy részvét mellett vasárnap délelőtt 11 órakor volt a rákoskeresztúri zsidó temetőben. Az egyházi szertartást dr. *Schmelzer* Izsák fiúarvaházi rabbi végezte *Abrahamson* Manó fő-kántor és a teljes ténylek segédkezése mellett, míg a különböző intézmények nevében dr. *Dési Géza*, a Chevra Kadisa alelnöke vett búcsút meghatott szavakkal a jótékonyágáról közismert ur-asszonytól. A temetésen a Pesti Izr. Hitközséget dr. *Dési Géza* és dr. *Csergő* Huzó főjegyző, a Chevra Kadist pedig az elnökségnek és az előjáróságnak kivétel nélkül megjelent tagjai képviselték.

— **Közügyűlés.** Az Izr. Szünidei Gyermek-találkozó Egyesület május 15-én, csütörtökön délután 1/7 órakor tartja a Pesti Izr. Hitközség színházának dísztermében (VII., Sip-utca 12. II. 33) évi rendes közgyűlést.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Goldthier Ignac Theológiai Társaság ezúton mond köszönetet Davidovits Emilnek az esküvőjén táviratmegváltás útján befolyt és hozzájuk eljuttatott 100.50 pengő értékű adományért. Templomi felajánlásért köszönetet mond a Társaság Adony, Békés, Békéscsaba, Cegléd, Csongrád, Érsekújvár, Hatvan, Kaposvár, Komárom, Kőszeg, Mezőtúr, Somogyváros, Szolnok, Tapolca, Pécs, Veresegyháza és Mór hitközségeinek.

— **Az Abavasz Reim (Országos Felebaráti Szeretet Egylet)** május 13-án, kedden délután 1/7 órakor a Pesti Izr. Hitközség színházának dísztermében (VII., Sip-utca 12, II. em. 33.) negyvenkettedik évi rendes közgyűlést tartja.

ÖREGNEK, BETEGNEK

legjobb, legelőszöb elhelyezése az otthon-szannat-riumban, XIV., Gázla-ut 38. Telefon: 400-726.

— A Magyar Zsidó Szabadegyetem előadásai. A Pesti Izraelita Hitközség Magyar Zsidó Szabadegyetemi előadássorozatában hétfőn, május 12-én este negyed hét órakor „Magyar zsidó ujságírók” címmel Garami Andor, esztendőköny, május 15-én este fél hét órakor „A purim művészete” címmel dr. Naményi Ernő tart velített képekkel előadást. Közreműködik Rózsa Vera. Az előadások a Goldmark-teremben lesznek megtartva (VII. Wesselényi uca 7.). Belépődíj nincs.

— Az Izr. Felekezeti Alkalmazottak Orsz. Egyesülete május 4-én tartotta rendes évi közgyűlését a pesti Chevra Kadisa disztermében, amelyen a fővárosi és vidéki tagok nagyszámban jelentek meg. Diósi Jenő elnök, a budai hitközség főtitkára megnyitotta a beszédében mindenekelőtt megfogottan emlékeztetett meg Ötvenéveséről, Magyarország kormányzójáról, aki a Felvidék, Kárpátalja és Erdély után most a Délvidék egy részét is visszaszerezte a megsemmisített országnak. Majd szóla arról a nehéz munkáról, amelyet a zsidóság legjobbjai a nyomor enyhítése érdekében kifejtettek, arra hívta fel az egyesület tagjait, hogy egyéni érdekeik háttérbevonásával árán is teljesítsék munkájukat. A megjelent vendégek: dr. Endrei S. Henrik, Halász Béla, dr. Pásztor József és dr. Rubinyi Mózes üdvözlése után ismertette az egyesület anyagi helyzetét. A napirendre tűzött tárgyakhoz dr. Beneschofsky Imre főrabbi, dr. Vidor Pál és Liebermann Manó rabbik szóltak hozzá, mire a közgyűlés a tárgysorozatot egyhangú helyesléssel tárgyalta le.

— A nagykörösi pészachi vendéglátás munkájában, amikor társadalmi úton megteremtett akcióval a nagykörösi munkásszázad tagjait Pészach két előnapján vendéglátta a nagykörösi zsidóság, a kezdeményező Benedek György hitközségi és dr. Székely Béla szentegyleti elnökökön kívül résztvettek még Kalmár Lajos hitközségi gondnok, aki a beszerzést és Brück Jenő Chevra-gondnok, aki az elhelyezést intézte. Benedek Istvánné ügykeleti gondnok, főadtságot nem ismerő, hajnalról késő estig tartó munkával, Lázár Albertné, Strasser Dezsőné, Schwarz Gyözőné és Winkler Mihályné segítségével a kitűnő és bőséges ételek elkészítéséről gondoskodott. Benedek Györgyné ügykeleti elnök irányítása mellett Römer Lajosné, Somló Imréné, özv. Székely Pálné és a nagykörösi zsidó, urilányok a falatást és felszolgálatát végezték. A szederestli szertartásokat az anyaországbelieknek dr. Székely Béla, a kárpátaljaiaknak pedig Grosz Dávid rabbi helyettes tartotta.

— A Rabbiképző templomában a péntek esti istentisztelet e héten ¾8 órakor kezdődik, prédikál Ardai György hallgató.

Fischer Vacuum -clánkemencéi
Vilmos császár ut. 53.
Telefon 112-440

Különleges kétszersült,

Karlsbadi módra készült orth kóser tejes, csíros ételekhez csayarant élvezhető Vidékre postacsomagban is küld: Engländer sütőüzem, Budapest VIII., Karpfenstein u 1. Tel.: 330-924 361

FREGOLAN
FÜRDŐKÁDPASZTA:
fehér bútor tisztításhoz

SVÁBHEGYEN ÜDÜLJÖN A

Noemi-penzióban

Elsőrendű ort. ellátás. Összark, Elasztikus, Fürdőszoba, Polyviz, Felhő-utca 11. (bejárati a Cédus utca 5-ből is). Telefon: 905-255.

— Ügyvédi iroda-helyezés. Dr. Reiss Sándor ügyvédi irodáját VI., Andrássy-ut 17. szám alól május hó 5-én VIII., Gyulai Pál-utca 6. szám alá helyezte át. Telefon: 13-13-47

— Tisztújítás. Sárospatakon múlt hónap 14-én tartotta meg a sárospataki izr. hitközség a tisztújító közgyűlést. A választási eredményeként elnöknek egyhangú jelkésedéssel ismételtén Szoffer Mór választották. Alelnök: Spitz Pál gondnok; Rosenblum Armin és Lercher Lajos, pénztáros; Salamon Jakab, ellenőr; Goldstein Herman lett. A képviselőtestület tagjai lettek: dr. Binét Menyhért, Birnbaum Sámuel, Bürger Sándor, Ceizler Izidor, Dancziger Zoltán, Edlitz Herman, Kohn Herman, Kósa Sándor, Lefkovicz Jenő, dr. Moskovits Artur, Öhlbaum Armin, Prinz Dávid, dr. Szász Miklós, Weisz Albert, Rosenblum Jenő és Weiszberg Márton.

— Az abaujszántói aut. ort. izr. hitközség e napokban tartotta rendes évi tisztújító közgyűlést, melynek során megválasztották: Weisz Gyula elnöké, ifj. Blau Jenő és Goldstein Zoltán alelnökké, Felmann Benjámin templomelöljáróvá, Öhlbaum József pénztárnokká, Glück Rudolf ellenőrré és Landsmann Ignác hitk. gazdává.

NAPTÁR

Vasárnap, május hó 11. Ijár hó 14-ike. Ómer 30-ik napja. Hétfő 15-ike, kedd 16-ika, szerda 17., csütörtök 18. Ómer 33-ik napja Lag beomer örömmünnepe. Péntek 19., szombat 20. Szombat kezdete: 6 óra 45 perckor, vége: 7 óra 56 perckor. Heti szidra Emór. Hétfőre: Velakocanim. (Ezkiel 44-ik fejezete.)

MATTEINE CIÁNOZ

jótállással VI., Király-u. 16. Telefon: 227-632

A P R Ó H I R D E T É S E K

Hirdetések ára 10 szög 2 pengő, azontul minden szó 20 fillér

HÁZASSÁG

BENŐSÜLNE fiatal, szombatartó cipész, aki a könyvkészteshez is ért. „Szombatartó” jelígre a kiadoba.

MAGÁNHIRDETÉS! Férjhezmenne 6000 pengővel, jólmenő üzlettel rendelkező, szépnek mondott huszonnyolcéves leány. Válaszokat „Személyleírással” jelígre a kiadoba. 437

MAGÁNHIRDETÉS. Férjhezmenne 60-63 év körüli, nemeselektű, független, komoly urhoz idősebb, intelligens, tönkrement urilány: „Boldogságom keresem” jelígre a kiadoba. 439

BIZTOS jövedelmű, három ipari szaképpzetséggel bíró, önálló, 26 éves urilán nősülne. „Otthonra vágyom” 444

ALLAST KERES

KÖZÉPKORU jobb nő elmenne kóser háztartásba magánoshoz. Lichtenstein Ilona, Tápóbecse.

MEGBIZHATÓ, szorgalmas, rendszertel, középkorú asszony magánoshoz ajánkozik. „Otthon” jelígre. 438

OKLEVELES héber vallásánár, kántor, képesített metsző, állást keres. „Fatalember” jelígre a kiadoba.

KÖZÉPKORU intelligens nő gyermekhez, magános nőhöz ajánkozik jó bizonyítványokkal. Háztartásban segédkezik. Weisz, Izabella-u. hetvenöt, II. 6.

ALLAST KAPHAT

KERESEK azonnalra mindent végző izr. középkorú házvezetőnőt Papán lakó édesapám kóser háztartására. Ajánlatokat dr. Bakonyi Lajosné, Rákossiget. 442

ORTH. kóser háztartásom vezetésére jól főzni tudó leányt felvezek. Klein László, Kunszentmárton. 441

LAKÁS, ELLÁTÁS

BUDAKESZIN erdőre nyíló szoba május 15-ére kiadó, esetleg ellátással. Érdeklendő Budapest, VII., Hársfa-utca 10/C. II. 18. Prinner. 436

BALATONLELLEI nyaralóban 6-17 éves gyermekek nyaraltatását vállalom. Ugyanott 2 szoba konyhával egész idényre kiadó. Saját strand, csónak, árnys park, állandó felügyelet, elsőrangú polgári konyha. Dr. Gajdosné, Horthy Miklós-ut 50. III. 6. 114

KÜLÖNBEJÁRATU utcai szoba fürdőszobahasználattal üresen, 16-26 éves nélkül tizenötödikére kiadó. Vörösmarty-utca 9. I. 9. 440

VEGYES

SZÉFER thóra eladó. Perl Sándor Kisdiofa-utca 10. I. em. 443

HYMEN

Moskovits Menka (Fugyi) és Moskovits Mór (Deccske) jegyesek.

Breuer Jolán (Dunaszerdahely) és Löwiager Rezső (Árvár) jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.) Goldstein Friska (Nyitraanyagkér) és Schwarcz János (Balassagyarmat) jegyesek.

— Palugyai Győző Viktor szücs kölcsön is ad szőrmehelépőt, bolerót, alkalmakra, IV., Váci-utca 15.

Halálozás

Az újpesti zsidóságnak mély gyászja van: meghalt dr. Lissauer Lajos nyug. ítélőtáblai bíró. Számos éven át alelnöke volt az újpesti izraelita hitközségnek. Majd nyugalmába vonulása után a hitközség jogügyi előjárójaként szerepelt. Elnöke volt az újpesti iskolaszékek és a segélyző bizottságnak. Tagja volt a Chevra képviselőtestületének és az aggokháza vezérőlbizottságának. Társelnöke volt a dr. Venetianer Lajos köznevelődési egyesületnek. Temetésén, amelyen az újpesti zsidóság és volt pályatársai nagy számban jelentek meg, dr. Friedmann Dénes újpesti főrabbi mondott mélyreható búcsuztatást, majd Mezei Elek gyógyszerész, az újpesti hitközség elnöke, a dr. Venetianer-egyesület nevében Barta Dezső, a „Jó szív” gyermekbarát-egyesület nevében Donáth István tartott gyászbeszédet.

Művészi siremlék EICHBAUM MÓR-nál, V., Rudolf-tér 3. szám (Margit-hídnál). Telefon: 124-674.

Csillárt vegyen **VOSEL** csillárüzem béreljen üzemében IV. Károly-körút 28. részletre s VIII. Mária Terézia-tér 1

Kiadótulajdonos:

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája
A szerkesztésért és kiadásért felelős:

ROÓZ REZSŐ

Nvomatott

a Globus Nyomdai Műintézet R. T. körforgógépein, Budapest, VI., Aradi utca 8.
Felelős vezető: Erdélyi György